

برگزاری مسابقات در مدارس

قرآن کریم، سوره مائده، آیه ۴۸

فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ

در نیکی‌ها از یکدیگر سبقت جوید

مقدمه

یکی از فعالیت‌های تربیتی، مسابقات گوناگونی است که می‌تواند در مدرسه طراحی، مدیریت و اجرا گردد. از ویژگی‌های انسان، میل به برتری است که اگر این ویژگی نبود، اصولاً در بشر حرکت ایجاد نمی‌شد و یا خیلی کند بود. مسابقات، جوشش این ویژگی است که نمود پیدا می‌کند. خداوند در قرآن می‌فرماید: در کارهای نیک از یکدیگر پیش بیفتید و مسارعه کنید به سوی مغفرت پروردگار. پس معلوم می‌شود اصل مسابقه مورد قبول اسلام است و لذا می‌توان گفت مسابقه یک اصل اسلامی و عقلانی است. چنانچه در این امر دقت شود می‌توان از آن برای رشد ابعاد مختلف در دانش آموزان استفاده کرد و موجبات انگیزش و شوق و نشاط آنان را فراهم آورد. برگزاری مسابقات مختلف، متناسب با نیازهای روحی، روانی و جسمی دانش‌آموزان می‌تواند به ارتقای سلامت جسمانی و همچنین اعتلای فکری و فرهنگی آنان کمک مؤثری بنماید.

بر این اساس، برگزاری مسابقات، کارکرد مهمی در «شکوفایی استعدادهای خاص و گوناگون دانش‌آموزان و افزایش کارآمدی و مفید بودن آنها» دارد که در فصل هفتم راهکار ۷-۵ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش کشور به آن تصریح شده است.

اهداف

- ۱- ایجاد فضایی متنوع برای مطلوب کردن فضای آموزشی و ایجاد انگیزه و شور و اشتیاق در فراگیری علوم و مهارت‌های بیشتر در دانش‌آموزان.
- ۲- پاسخ به نیازهای جسمی، روحی و روانی دانش‌آموزان
- ۳- شناخت، رشد و هدایت استعدادها بالقوه دانش‌آموزان
- ۴- پرورش روحیه مشارکت‌جویی، مسئولیت‌پذیری و همدلی بین دانش‌آموزان
- ۵- تعامل سازنده و همراهی بین دانش‌آموزان و دست‌اندرکاران مدرسه با شرکت در فعالیت‌های مدرسه‌ای.
- ۶- ایجاد زمینه‌های دوستی عمیق‌تر و پایدار بین دانش‌آموزان و پرورش روحیه تلاش و تعاون و تعهد در گروه.
- ۷- توسعه علوم و فنون و مهارت‌های فردی و اجتماعی دانش‌آموزان در ابعاد اجتماعی، دینی، ورزشی، علمی، سیاسی، هنری و ...

مسئول اجرا: معاون آموزشی	زمان برنامه‌ریزی: تابستان
زمان اجرا: در طول سال تحصیلی	زمان ارزشیابی: پایان نوبت اول و دوم

مواردی که باید در طراحی و اجرای مسابقات مورد توجه قرار گیرد:

- ۱- برنامه‌ریزی و طراحی مسابقات زیر نظر مدیر و توسط معاونین آموزشی و پرورشی انجام می‌گیرد.
- ۲- برنامه مسابقات قبل از شروع سال تحصیلی تنظیم گردیده و در تقویم اجرایی درج می‌گردد.
- ۳- اجرای مسابقات توسط هیئت اجرایی مسابقات، مرکب از معاونین آموزشی و پرورشی، نظامت، معلمین ذی‌ربط و دانش‌آموزان منتخب شورای دانش‌آموزی برای هر مسابقه انجام می‌گیرد.
- ۴- در برنامه‌ریزی برای مسابقات و اهدای جوایز، امکانات و بودجه لازم مورد توجه قرار می‌گیرد.
- ۵- مسابقات در موضوعات مختلف در مدرسه برگزار می‌شود. انواع مسابقات عبارت‌اند از: قرآنی، معارف دینی، کتابخوانی، علمی، ورزشی، پژوهشی، هنری، عملی «کارگاهی و آزمایشگاهی»

- تبصره: هر یک از انواع مسابقات، رشته‌های مختلفی را در بر خواهد داشت.
- ۶- در برگزاری مسابقات، تناسب و انواع رعایت می‌گردد تا حتی‌الامکان مسابقات در طول سال تحصیلی متنوع و در موضوعات مختلف باشد.
- ۷- برنامه مسابقات به گونه‌ای تنظیم می‌شود که از افراط و تفریط در آن پرهیز شده باشد.
- ۸- برگزاری مسابقات به مناسبت‌های مختلف و در طول سال تحصیلی توزیع می‌گردد.
- ۹- گروه برگزارکننده قبل از برگزاری، جلسات برای هماهنگی‌های لازم را تشکیل می‌دهند.
- ۱۰- گزارش مصوری از برگزاری مسابقات تنظیم گردیده در آرشيو ضبط و به نحو مقتضی به اطلاع اولیا رسانده می‌شود.
- ۱۱- آفت‌های احتمالی در هر مسابقه از جمله ایجاد رقابت‌های شدید و مسائل داوری در جلسات هماهنگی مطرح و تدبیری برای رفع آن‌ها اندیشیده می‌شود.
- ۱۲- برای تقویت فعالیت‌های گروهی، مسابقات حتی‌الامکان در قالب گروه برگزار می‌شود.
- ۱۳- در تعیین رشته‌ها و گروه‌ها، به قابلیت‌ها و توانمندی دانش‌آموزان توجه گردیده تا هریک از شرکت‌کنندگان واجد قابلیت برای ارائه باشند.
- ۱۴- در مسابقات مختلف، گروه‌ها تغییر می‌کنند تا دسته‌بندی‌های آسیب‌زا در بین دانش‌آموزان صورت نگیرد.
- ۱۵- طراحی و اجرای مسابقات به گونه‌ای است که همه افراد شرکت‌کننده در طول مسابقات فعال هستند.
- ۱۶- برخورد مناسب با برندگان و غیر برندگان مسابقه از اصول مورد توجه برنامه‌ریزان است تا مانع از بروز آسیب‌ها باشد.
- ۱۷- با مشارکت دادن اولیای دانش‌آموزان به نحو مقتضی می‌توان نشاط و هیجان مسابقات را گسترش داد و سرمایه اجتماعی بیشتری کسب نمود.
- ۱۸- تبلیغات و ترغیب دانش‌آموزان برای شرکت در مسابقات از سوی هیئت اجرایی صورت می‌گیرد.
- ۱۹- انواع مختلف مسابقات در سطح درون مدرسه‌ای، بین مدرسه‌ای، منطقه‌ای، استانی و کشوری انجام می‌گیرد. این مسابقات می‌تواند به صورت مجازی نیز برگزار گردد.
- ۲۰- نیازسنجی و نظرسنجی از مسابقات قبل و بعد از مسابقات به عمل می‌آید و تمامی مراحل اجرای مسابقات جهت بهره‌برداری‌های بعدی مستند می‌گردد.

۲۱- ذی‌ربطان این شیوه‌نامه که باید در جریان اجرای آن قرار گیرند، عبارتند از: مدیر، معاونین پرورشی و آموزشی، معلمان و نظامت.

بررسی موارد شیوه‌نامه شماره ۱۸ / برگزاری مسابقات در مدارس

ردیف	شرح	بلی	خیر	امتیاز
۱	آیا برنامه مسابقات قبل از شروع سال تحصیلی تنظیم و در تقویم اجرایی مدرسه درج شده است؟			
۲	آیا برنامه‌ریزی و طراحی مسابقات زیر نظر مدیر و توسط معاونین پرورشی و آموزشی انجام می‌گیرد؟			
۳	آیا هیئت اجرایی مسابقات مرکب از افرادی است که در شیوه‌نامه مؤسسه ذکر شده است؟			
۴	آیا اجرای مسابقات توسط هیئت اجرایی مسابقات انجام می‌گیرد؟			
۵	آیا در برنامه‌ریزی برای مسابقات و اهدای جوایز، امکانات و بودجه لازم مورد توجه قرار گرفته است؟			
۶	آیا مسابقات در موضوعات مختلف «قرآنی، دینی، علمی، ورزشی، پژوهشی، هنری، کارگاهی و آزمایشگاهی» برگزار می‌شود؟			
۷	آیا برگزاری مسابقات به مناسبت‌های مختلف در طول سال تحصیلی توزیع شده است؟			
۸	آیا گروه برگزارکننده مسابقات قبل از برگزاری، جلساتی برای هماهنگی‌های لازم تشکیل می‌دهند؟			
۹	آیا گزارش‌های مصوری از برگزاری مسابقات تهیه می‌شود؟			
۱۰	آیا گزارش‌های مصور مسابقات در آرشیو مدرسه ضبط و نگهداری و به نحو مقتضی به اطلاع اولیا رسانده می‌شود؟			
۱۱	آیا برای جلوگیری از آفت‌های احتمالی در هر مسابقه از جمله ایجاد رقابتهای شدید و مسایل داوری تدابیری در نظر گرفته می‌شود؟			
۱۲	آیا برای تقویت فعالیتهای گروهی، مسابقات حتی‌الامکان در قالب گروه برگزار می‌شود؟			

*در هر ردیف با توجه به کیفیت اجرا امتیاز ۱ (کمترین) تا ۵ (بیشترین) در نظر گرفته می‌شود.

ردیف	شرح	بلی	خیر	امتیاز
۱۳	آیا در تعیین رشته‌ها و گروه‌ها به قابلیت‌ها و توانمندی دانش‌آموزان توجه می‌شود؟			
۱۴	آیا طراحی و اجرای مسابقات به گونه‌ای است که همه افراد شرکت‌کننده در طول مسابقات فعال باشند؟			
۱۵	آیا در اجرای بعضی مسابقات از مشارکت اولیا برای نشاط و هیجان بیشتر استفاده می‌شود؟			
۱۶	آیا از سوی هیئت اجرایی، تبلیغات مناسب برای ترغیب دانش‌آموزان به شرکت در مسابقات صورت می‌گیرد؟			
۱۷	آیا دانش‌آموزان در رشته‌های مختلف در مسابقات منطقه‌ای، استانی و کشوری شرکت می‌کنند؟			
۱۸	آیا دانش‌آموزان در مسابقات گوناگون منطقه‌ای یا استانی موفق به کسب رتبه و مقام می‌شوند؟			
۱۹	آیا نظرسنجی از مسابقات، قبل و بعد از مسابقات از دانش‌آموزان به عمل می‌آید؟			
۲۰	آیا موفقیت‌های مدرسه در مسابقات برون‌مدرسه‌ای به نحو مقتضی به اطلاع والدین رسانده می‌شود؟			
۲۱	آیا مسؤول اجرای این شیوه‌نامه برای اجرای بهتر از تجربیات حداقل سه مدرسه موفق استفاده نموده است؟			
۲۲	آیا مسؤول اجرا، اهم فعالیت‌های این شیوه‌نامه را به شکل مناسب در سایت مدرسه بارگذاری نموده است؟			

اقدامات اصلاحی برای مواردی که اجرا نشده است:

نام و نام خانوادگی
و امضای مدیر

نام و نام خانوادگی
و امضای معاون مربوطه

نام و نام خانوادگی و امضای
مسئول مستقیم اجراء